

Institutionen för omvårdnad, hälsa och kultur

**HUR UPPFATTAR STUDENTER TANKEBOKENS
IMPLEMENTERING I WEB 2.0-VERKTYG?
– En kvalitativ studie om hur studenter uppfattar
tankeböckers implementering i Web 2.0-verktyg.**

Patrik Bernhardsson
Kristina Johansson

Ped/Hälsopr–Examensarbete 15hp
Kandidatnivå
VT 2013

Titel: Hur uppfattar studenter tankebokens implementering i Web 2.0-verktyg?

Engelsk titel: How do students perceive a learning journal implemented with Web 2.0 tools?

Författare: Patrik Bernhardsson

Handledare: Kristina Johansson

Institution: Högskolan Väst, Institutionen för Omvårdnad, hälsa och kultur

Arbetets art: Självständigt arbete i Pedagogik, 15 hp

Program: Hälsovetarprogrammet med inriktning mot Hälsopromotion, 180 hp VT 2012

Termin/år: VT 2013

Antal sidor: 33

Abstract

Studien i denna uppsats är explorativ och förståelseinriktad. Syftet med undersökningen är att undersöka om respondenterna uppfattar att man med hjälp av Web 2.0-verktyg kan stödja lärande utifrån tankebokens koncept.

Undersökningen har genomförts på en grupp studenter på Digitala Medieprogrammet vid Högskolan Väst. Studenterna läste vid tillfället en kurs som heter Digitala Distributionsformer, en kurs kring hur man använder olika former av digitala distributionsformer både via internet och mobil. Undersökningen består av en fokusgrupp av dessa studenter, samt observationer kring studenternas användning av de digitala verktygen.

Resultatet visar att bloggar ger fördelar och uppmuntrar studenter till ett reflekterat lärande genom t.ex. tankebok som form. Tankebok i blogg kan därigenom bli ett stöd i lärandet.

Nyckelord: tankebok, lärdagbok, blog, reflektivt lärande, trackbacks, permalänkar, reflektion, arkiv,

Innehållsförteckning

Inledning	1
Bakgrund.....	2
Tekniska begrepp och definitioner	3
Web 2.0	3
Weblog - Blogg.....	4
Microblogg.....	5
XML.....	6
Syndikering	6
Forum	6
Wiki	7
Problembeskrivning och syfte	8
Metod	9
Fokusgrupp	11
Observationer	12
Tillvägagångssätt.....	13
Analys	13
Validitet	14
Reliabilitet	15
Etik.....	15
Teori.....	16
Lärande.....	17
Förståelse.....	17
Reflektion.....	18
Tidigare forskning.....	18
Resultatdiskussion	24
Tankebokens innehåll.....	24
Personliga integriteten.....	26
Privat/Personligt/Publikt.....	26
Reflektion.....	27
Betygsgrundande obligatorium.....	29
Slutdiskussion	31
Referenser	34

Inledning

Användandet av internet som ett verktyg och som stöd vid lärande (Stenvall, 2000) växer (Andersson, 2006). I och med de nya interaktiva funktionerna och verktygen som kallas Web 2.0 finns det nu en uppsjö av olika applikationer direkt på Internet som mer eller mindre lämpar sig som stöd vid lärande. Web 2.0 är enligt O'Reilly (2005) nästa generations Internet, där vi (användarna) är de som tillför något, genom t.ex. interaktiva digitala verktyg.

Denna uppsats ämnar att titta på tankeböcker och hur dess tänkta användning går att applicera på digitala verktyg. Vilka möjligheter och hinder finns det för studenters lärande genom att förlägga tankeböckerna i sådana digitala verktyg. Jag har försökt att få en förståelse för detta nya fenomen och då utifrån kunskapsbegreppen lärande, förståelse och reflektion.

Ellström (1996) menar att vi lär oss på olika sätt och behöver då kanske olika former av former av verktyg som stödjer vår stil i lärandeprocessen. Vissa pedagoger menar att vi har olika lärstilar som skapas både genom externa och personliga förutsättningar. Piaget fokuserar på individen och individens personliga utveckling och faser. Vygotskij betonar samspelet mellan skrivandet och samtalandet som en av de viktigare strategierna. Flera teorier kring lärande som är viktig i denna uppsats, lyfter det reflekterande lärandet som ett bra verktyg vid lärande (Perneman, 2002). Ellström (1996) skriver att reflektion är ett nödvändigt villkor för ett kvalificerat lärande.

Perneman (2002) menar att nedtecknade tankar och reflektioner kring det egna lärandet i det han kallar tankebok är som ett stöd och verktyg för individens lärande. Han visar på exempel där han skriver tankar och reflektioner i en liten svart pärm (A6) med lösbladssystem, ett sätt att dokumentera och systematisera sina egna tankar (ibid. 2002). Finns det Web 2.0 verktyg som kan ta denna pärms plats och därigenom stödja oss i vårt lärande? Syftet med uppsatsen är att undersöka olika former av stöd för lärande, tankeboken, och om det finns något Web 2.0-verktyg som på motsvarande sätt stödjer lärandet. Kanske kan sådana verktyg också bjuda in andra individer till diskussion och reflektion, som inte är

möjligt i det analoga verktyget, alltså den svarta pärmen. Studier kring Internet och tankeböcker finns, då i en form av publicering av tankeboken (Risgaard, 2002). Internetpublicering skiljer sig väsentligt mot Web2.0-verktyg där läsaren också kan inbjudas att kommentera, diskutera och lämna synpunkter.

Bakgrund

Under hösten 2008 och våren 2009 kommer min målgrupp att ha en kurs i Digitala Distributionsformer. Under den kursen introducerades ett antal former för kollaboration och distribution av digitala media på internet. Många av verktygen är av Web 2.0 form. Tim O'Reilly (2005) som sägs vara en av dem som myntat uttrycket "Web 2.0" skriver att Web 2.0 är när man använder webben som en plattform.

Förr var tillgången till information på webben något segt och långsamt, då anslutningen skedde med modem. Samtidigt med ökad tillgänglighet så har också funktionaliteten förändrats. Nu i och med Web 2.0 så är det något nytt och fräscht, där man kan mötas, umgås, kollaborera och distribuera. Web 2.0 är en så kallade "Read/Write"-web. Användare av webben hjälper till att skapa webben, förut var det de som kunde HTML som skapade webben, nu är det den vanlige användaren (Richardson, 2008).

Web 2.0 är inget nytt. Det är gamla beprövade webbtekniker använda på ett nytt innovativt sätt. När webben introducerades var det endast text för att sedan utvecklas till riktiga dokument med bilder och även ibland innehållande ljud eller video. Därefter kom de interaktiva webbsidorna. Webbsidorna i Web 2.0 är kompletta program. Programmen hämtas från webbservern och visas i användarens webbläsare. Många gånger sparas det som skapats ute i det så kallade molnet, ute på internet. Användarna på Internet sparar sakerna på nätet, når dem från vilken dator som helst. De delar med sig och samarbetar och skapar webbens innehåll tillsammans. (Lotsson, 2006)

Att samarbeta är också ett viktigt stöd för individens lärande. Detta gäller särskilt i digitala miljöer som används vid till exempel distansundervisning (Nagi, Kashif & Sassani, 2003).

Då Web 2.0 och många av de verktyg som används under den benämningen syftar till tvåvägskommunikation och samarbete borde de också kunna användas som ett stöd för lärande. Perneman (2002) pekar på att "Tankeböcker" är verktyg för lärande då de stödjer reflektion och ger möjlighet till tillbakablickar. Tankebok fungerar också som arkiv för det som den lärande samlar i den.

Om nu dessa Web 2.0-verktyg är tänkta för just kollaborerande borde inte även de stödja lärandet? Det är det övergripande området som denna uppsats avser att undersöka. Det avgränsas genom att särskilt undersöka verktyg som kan fungera som tankeböcker och med särskilt fokus på hur bloggar med sina olika funktioner kan fungera som digitala tankeböcker. Urvalet av respondenter kan beskrivas som ett bekvämlighetsurval då dessa valdes ur klass med studenter jag haft under höstterminen 2008 och vår- och höstterminen 2009. Dessa studenter använde sedan tidigare bloggar och är därigenom kunniga i själva det tekniska i verktyget. Det innebär att jag kunde fokusera på att introducera tankeboken som lärande stöd och hur den modellen kunde överföras till deras blogganvändning.

Tekniska begrepp och definitioner

Detta avsnitt avser att beskriva de tekniska begrepp som används under uppsatsen.

Web 2.0

Web 1.0 kan beskrivas som verktyg som har till uppgift att informera. En envägskommunikation. Web 2.0 är benämningen där kommunikationen sker åt båda håll, tvåvägskommunikation. Web 2.0 är ett ganska nytt begrepp inom Internetvärlden. Begreppet myntades 2004 av Tim O'Reilly som skrivit många artiklar kring ämnet. Sedan ordet myntades har det blivit ett så kallat Buzz-word, en modefluga. Personer som bloggar har ökat lavinartat under de senaste åren. Även antalet artiklar på plattformar där flera människor gemensamt skriver har ökat i stor omfattning. Dessa tekniker i sig har inte medfört någon förändring, utan det är tankesättet som medföljer teknikerna som ändrat vårt Internetanvändande. Tim O'Reilly beskriver i sin artikel "What is Web 2.0" vad de stora förändringarna är (O'Reilly, 2005):

- *Internet har blivit en plats för samarbete.* Människor är sociala varelser, vi vill gärna dela med oss av vad vi tycker. Vi vill även veta vad andra tycker. I och med detta har webbsidor som del.icio.us, som är en tjänst där man delar bokmärken mellan användarna, blivit väldigt stora.
- *Internet är en plattform för publicering och skapande.* Människor kan i dag med hjälp av bloggar och podcast få ut de budskap som de bär på.
- *Internet har blivit en plattform för innovation.* All den information som finns och hela tiden tillkommer analyseras och bearbetas för att sedan publiceras igen. Detta leder till att det hela tiden tillförs nya tankesätt och på så sätt kommer det lösningar på gamla problem.

Ett Web 2.0-verktyg är alltså enligt O'Reilly ett verktyg som befinner sig på Internet. Man kan publicera, skapa, samarbeta och vara innovativ i ett sådant verktyg. Web 2.0 är en så kallad "Read/Write"-webb (Richardson, 2008). Användarna av webben skapar, samarbetar och ändrar för att ändra Internets innehåll och utformning.

Weblog - Blogg

Ordet weblog eller blogg som det oftast kallas, myntades av Jorn Barger i december 1997.

En blogg är en webb-applikation som innehåller regelbundet återkommande tidsstämplade inlägg på en offentlig webbplats. En blogg kan vara en personlig dagbok, bestå av politiska kampanjer, nyhetsarkiv, företagsinformation och mycket annat. Det kan vara en enskild person eller en stor grupp med gemensamt intresse som håller bloggen uppdaterad. (Wikipedia, Blogg, 2005)

Formen för en blogg varierar, från en enkel punktlista, till artiklar med användarinskrivna kommentarer och betyg. Enskilda bloggar har nästan alltid en datumstämpel på inläggen, där det senaste inlägget visas överst på sidan och läsarnas kommentarer under inlägget. Då länkar är viktiga inom bloggkulturen, innehåller de flesta blogg-applikationerna en arkivfunktion för äldre inlägg, som får en statisk Internet-adress (URL), denna statiska länk kallas för en permalänk eller permalink. De senaste inläggen från en blogg erbjuds ofta läsaren i så kallat

RSS eller Atom-format, vilket är en XML-fil som kan läsas av "Feedreader", ett program som ligger på den egna datorn, så läsaren inte behöver surfa till alla bloggar för att läsa de senaste inläggen. (Wikipedia, Blog, 2005)

Isaksson & Müller (2003) beskriver de element som en blogg även ska innehålla för att vara en blogg:

- Senaste inlägget placeras längst upp.
- Länkningen är viktig. Att redovisa sina källor hör till god ton.
- Permalink. En permanent länk som leder till inlägget, även om det flyttas inom bloggen, vilket gör det enklare att referera mellan bloggarna.
- k. En permanent länk som leder till inlägget, även om det flyttas inom bloggen, vilket gör det enklare att referera mellan bloggarna.
- Kommentarer. Låta besökarna kommentera inläggen.
- Bloggrolling. Länka till andra bloggar som intresserar bloggägaren. Detta låter besökaren se vilken typ av inriktning bloggen har.
- Trackback. En funktion som tillåter bloggägaren att se vilka andra bloggägare som har länkat till ett visst specifikt inlägg i deras blogg. Vilket innebär tvåvägsreferenser.
- Syndikering. Tillåter besökaren att få information när bloggen uppdateras. Detta kan ske via RSS, Atom, E-mail, mfl.
- Arkiv. I arkivet hamnar blogginlägg efter ett visst datum. Detta innebär att de alltid ligger kvar i bloggen.

Microblogg

En microblogg är en förenklad version av en blogg. Fokus ligger här på att endast skriva. En microblogg har inte riktigt lika många funktioner som en blogg (Saad, 2010). Twitter är den mest använda microbloggen på Internet (Ludwig, 2012). Twitter är en kommunikationstjänst där man skriver så kallade Tweets. En Tweet är ett kort meddelande på maximalt 140 tecken. Man kan via Twitter välja

att prenumerera på andras Tweets och måste inte själv skriva något. (Twitter, Inc., 2012)

Mikrobloggar är även en form av realtidskommunikation. När man trycker publicera så ser alla som följer dig dina inlägg och kan omedelbart skriva ett svar (Saad, 2010).

XML

eXtensible Markup Language, XML, är ett märkspråk designat för att strukturera och märka information så den blir lättare att hålla reda på, detta med huvudsyftet att byta information mellan olika system via Internet. XML har en stor betydelse för den delen som kallas syndikering (syndication).

Syndikering

Både RSS (Real Simple Syndication) och Atom är så kallade syndikeringsfiler eller feeds som det heter, som bygger på XML. Dessa två format är skapade för att kunna göra innehållet på hemsidor tillgängliga för andra att använda. Man publicerar uppdateringar och nyheter i en syndikeringsfil. Denna syndikeringsfil kan användaren prenumerera på vilket gör att användaren kan läsa nyheter från olika nyhetshemsidor och slipper då besöka alla nyhetssidor för att läsa nyheterna. (Wikipedia, Syndication, 2005; FeedBurner, 2005)

Man kan med dessa feeds, som de kallas, välja vad man vill göra med dem. Man kan publicera nyhetsrubrikerna på sin hemsida eller använda en feedreader för att läsa de olika nyheterna. En feedreader är ett program som man använder för att ta emot och läsa de olika feeds som man vill prenumerera på (Wikipedia, Syndication, 2005). Genom syndikering kan användarna prenumerera på flera olika bloggar och på så vis hålla sig uppdaterade över vad bloggare med liknande intressen skriver. Det är RSS/Atom feeds som man prenumererar på inom det nu så populära Podcasting. (Shea, 2004; FeedBurner, 2005)

Forum

Ett diskussionsforum på Internet är en webbapplikation som ger en plats för diskussion. Ett forum är ofta en del av ett innehållshanteringssystem (content management system). Forum är kategoriserade. En del forum tar upp lite om allt

och vissa tar upp mycket om lite. Vissa forum har en speciell nisch, andra inte. Huvudfunktionen i ett forum är att en användare kan starta trådar och svara på inlägg. Det är användarna som ger forumen sitt innehåll. Utan användaren blir det ingen diskussion och då inget forum. Användare kan inte ändra varandras inlägg. Vissa forum tillåter att trådar startas utan att man har användarnamn på forumet, andra tycker inte om anonyma forum, detta på grund av validiteten av informationen som skrivs. Forum sköts av moderatorn. Moderatorn ser till så att forumets regler följs. Användare som inte följer reglerna får inlägg raderade och kan även bli avstängda från forumet. (Holm Sjögren, 2004; Wikipedia, Forum, 2005)

Wiki

En Wiki är en hemsida som låter användarna ändra innehållet på den. En del gånger krävs användarnamn och login, andra gånger inte. De flesta Wikis är således öppna för vem som helst att ändra, genom olika typer av validering av texterna hålls de korrekta. Då det ofta är många personer på en Wiki som hjälper till att validera informationen och ändra den. En av de största tillämpningarna inom Wiki är att det ska vara enkelt att rätta misstag, snarare än att göra det svårt att begå ett. (PHPportalen, 2003; Wikipedia, Wiki, 2005) Den mest kända Wikin är Wikipedia.

Problembeskrivning och syfte

Syftet med undersökningen var att undersöka hur respondenterna uppfattar att man med hjälp av Web 2.0-verktyg kan stödja lärande utifrån tankebokens koncept. Definitionen på Web 2.0 har stora likheter med det som definierar en tankebok. Tankeböcker är ett verktyg som stödjer lärande genom reflektion, kollaboration och feedback.

Undersökningen önskade förstå om de positiva aspekterna kring tankeböcker och reflektion som stöd för lärande kan överföras till digitala verktyg. Kan kollaboration och feedback som stödjer lärande ge motsvarande vid användandet av dessa digitala verktyg med inriktning på konceptet tankeböcker.

Hur uppfattade respondenterna att skrivande och reflekterande i digitala verktyg stödjer lärande.

Tankeboken är uppbyggd av tre delar, en privat, en personlig och en publik. Den publika är tänkt att vara en reflektion och tankar med andras personers reflektioner och tankar. Det finns digitala verktyg som kan assistera i kommunikationen mellan tankeboksskrivarna. En tankebok i bloggform ger möjlighet till interaktiva funktioner så som pingbacks, trackbacks och kommentarer. Man kan kommentera i andras bloggverktyg när dessa skrivit något intressant. Men man kan även skapa trackbacks. Där man skriver ett eget inlägg i sin egen blogg och sedan länkar tillbaka till det intressanta inlägget på den andra bloggen. Då skapas en trackback och en pingback mellan mitt och den andras inlägg, liknande en referens, där båda jag och den jag länkar till kan se referensen mellan våra inlägg.

Hur uppfattade respondenterna att de digitala verktygens interaktiva funktioner möjliggör till reflektion med stöd av de andras kommentarer.

Metod

Undersökningen har genomförts på en grupp studenter på Digitala Medieprogrammet vid en högskola. Undersökningen ägde rum medan studenterna läste en kurs som heter Digitala Distributionsformer. Det var en kurs kring hur man använder olika former av digitala distributionsformer både via internet och mobil.

Då jag ämnade undersöka ett fenomen som var tänkt underlätta diskussion och reflektion valde jag att använda mig av en metod där respondenterna får stort utrymme för att samtala och diskutera (Wibeck, 2000). Fokusgrupper ger denna möjlighet för respondenterna samtidigt som den möjliggör för den som undersöker att inhämta och tolka respondenternas uppfattningar om problemställningen.

Urvalet bestod utav 35 studenter från kursen Digitala Distributionsformer. Detta urval gjordes utifrån att de har en bakgrund inom användandet av de tekniska verktyg som beskrivs i uppsatsen. Genom att ha denna tekniska förkunskap kunde vi undvika tekniska spörsmål och fokusera på tankar, idéer, uppfattningar kring hur dessa verktyg stödjer reflektion, stället för funktionalitet i tekniken. I kursen är det tänkt att studenterna arbetar med olika distributionsformer på nätet. Detta skedde i vissa Web 2.0 applikationer/verktyg. Lärarna hade inför denna gång infört att de skulle skriva tankeböcker och detta introducerades för studenterna. De skulle under kursens gång genomföra skrivandet av en tankebok i något utav dessa Web 2.0 verktyg, så lärarna ansåg att efter kursen ska det finnas idéer och förslag kring användandet av tankebok hos våra studenter.

Jag har som utgångspunkt för min metod valt att utgå ifrån Järvinen (2004), eftersom de metoder som han tar upp är väl anpassade för modern vetenskaplig forskning inom det datavetenskapliga området, med kopplingar till pedagogiska frågor. Bland de metoder som nämns av Järvinen (2004) återfinns allt ifrån matematiska till teoriskapande och teoritestande metoder. Järvinen (2004) beskriver och diskuterar kring de olika metoderna, och hävdar att problemet ska

vara det dominerande vid val av metod, inte omvänt. Det är alltså metoden som ska vara anpassad till problemet som studeras.

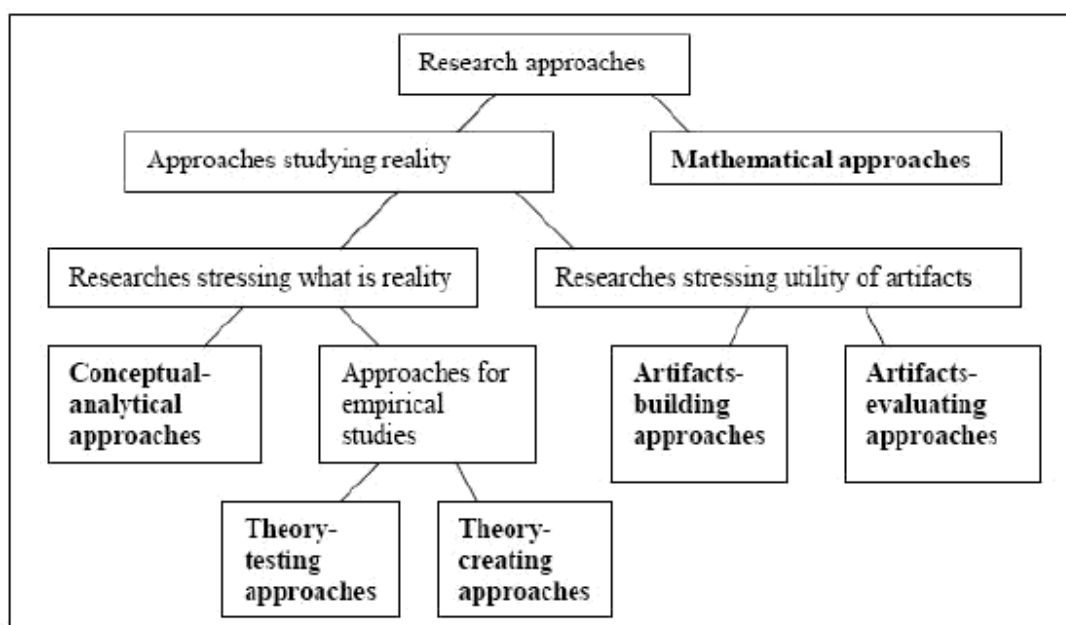

Figure 1: Järvinen's taxonomy of research methods (Järvinen, 2004 s.4)

Problemområdet som jag har som utgångspunkt i detta arbete studerar verkligheten och hur studenter lär. Verklighetsstudier delas av Järvinen (2004) upp i två huvudgrenar. Den ena av dessa grenar utgår från frågeställningen: vad är verkligheten? Den andra av dessa två grenar undersöker användbarheten av artefakter.

Järvinen (2004) tar dessutom upp en metod som han kallar konceptuell/analytisk metod vilken tillhör den första av de två ovan beskrivna grenarna. Denna metod jämför befintliga teorier med varandra i syfte att se vilken av dessa teorier som bäst beskriver eller förklarar det fenomen som de utger sig beskriva.

Metoden etablerar sig så att man studera tidigare teorier/sanningar för att sedan jämföra dessa med ny data för att förhoppningsvis skapa ny bättre teori, modell eller system. Den nya teorin kan tas fram deduktivt genom att använda sig av logiska sanningar, eller induktivt genom empiriska tester. Den nya teorin jämförs sedan med den gamla teorin (Järvinen, 2004).

Konceptuell/analytisk forskning är i regel deskriptiv och försöker därför att skildra hur något ting är, medan normativa teorier försöker visa hur något borde vara.

Jag har valt att använda mig av en kvalitativ metod, vars syfte är att skaffa sig information för att förstå ett visst fenomen (Backman, 1998). Även Järvinen (2004) nämner förståelsen som en viktig del för att få förståelse kring företeelser genom intervjuer. Till skillnad från en kvantitativ metod, som istället söker generalisera och statistiskt beräkna, går den kvalitativa metoden ut på att samla material i ett mer exemplifierande syfte.

De vanligaste kvalitativa metoder för datainsamling är intervjuer, deltagande observationer och fokusgruppsintervjuer, jag valt att använda mig av den sistnämnda.

Järvinen (2004) skriver också att intervjun ska liknas med ett samtal mellan intervjuaren och respondenten, där målet är att erhålla information från den intervjuade.

Fokusgrupp

Fokusgrupper som metod är användbar för att studera människors föreställningar, kunskaper, attityder och värderingar inför ett visst ämne. Metoden lämpar sig väl när man vill diskutera kring teman där deltagarna inte ska behöva känna sig okunniga eller tvingade att redovisa sina innersta tankar. Ytterligare en fördel är att respondenterna kan hjälpa varandra att klargöra sina åsikter eller ifrågasätta varandra. Diskussionerna kan generera fler idéer och tankar än vid enskilda intervjuer. (Wibeck, 2000)

En fokusgrupp kan ses som en styrd diskussion där en moderator styr en samlad grupp inom ett specifikt ämne eller frågeställning. Metoden innebär att man samlar en liten grupp på 5-10 personer, syftet är att diskutera och samtala om deras kunskap och kompetens inom ämnet. Man kan på så sätt, på kort tid, få fram stora mängder information. (Wibeck, 2000; Gulliksen, & Göransson 2002)

Kontakten med respondenterna togs innan själva gruppmötet, då jag kontaktade klassen. Jag beskrev kort uppsatsens upplägg för att se om någon av studenterna

var villiga att medverka som respondenter i fokusgruppen. Så det var studenternas egna val att medverka i fokusgruppen.

Fokusgruppen som jag diskuterat med, bestod av 3 personer, 2 män och 1 kvinna. Ytterligare en kvinna hade anmält intresse med fick förhinder. De studerar digitala medier och lärande.

Diskussionen med fokusgruppen ägde rum i en miljö som var välkänd för respondenterna. Diskussionen började med att jag presenterade upplägget med fokusgruppen och vad som förväntades av dem. Sedan ställde jag några uppvärmningsfrågor kring hur de uppfattade att allt hängde ihop med de kurser de läst och tankeböcker.

Diskussionen pågick i närmare två timmar. Diskussionen bandades och minnesanteckningar togs. Diskussionen brändes på skiva för senare analys. Jag försökte under stora delar av diskussionen att hålla mig i bakgrunden och verka som en moderator och försökte bidra i diskussionen deltagarna emellan, inte vara någon intervjuare.

Jag har strävat efter att skapa en samtalsliknande form i samband med diskussionen. Jag har genom indirekta frågor bett respondenterna tydliggöra för att förstå de svar som respondenterna vill lyfta fram och inte de som respondenterna tror att intervjuaren vill lyfta fram. Jag har därför inte ställt sådana frågor som kan uppfattas som ledande utan istället försök föra intervjuerna som samtal.

Observationer

Backman (1998) skriver att observationer är bra att använda om man vill veta något om något fenomen. May (2001) skriver om de positiva aspekterna av observationer som gör att forskarna inte överför sin egen verklighetsbild på det de studerar, observatören försöker sätta sig in i människors beteende och hur de förändras samt försöker förstå den kultur som människor lever i. Holme & Solvang (1997) påpekar att vilken form av observation man än väljer så bör man vara accepterad av den grupp man vill observera. Då detta är studenter som jag varit lärare för borde det finnas en viss tillit till mig som person.

Under arbetets gång gjorde jag observationer av studenterna och deras verktyg som de valt att skriva sina tankeböcker i. Jag gjorde vad som i vetenskapligt sammanhang kallas för en öppen observation. Observationer har skett av de verktyg som studenterna valt för att skriva sina tankeböcker.

Under tiden som observationerna gjordes antecknade jag kring och sparade jag vissa inlägg för att senare kunna kontrollera detta mot resultatet. Detta är viktigt enligt Holme och Solvang (1997), för att få en meningsfull analys.

Observationerna är gjorda för att se om studenterna jobbade i sina tankeböcker på det sätt som de senare påstår att de gör i fokusgruppen. Att ha observationer som metod anser Bell (2006) vara en bra metod för datainsamling.

Formen för observationerna var ostrukturerade observationer. Bell (2006) skriver att denna form av observationer är bra när man i ett senare skede vill jobba med definitioner och struktur för att upptäcka ett mönster. Ostrukturerade observationer är användbara när man vill generera hypoteser (Bell, 2006).

Tillvägagångssätt

Efter att ha läst in mig på teorier kring användandet av tankeböcker har jag haft en fokusgrupp där studenterna har diskuterat tankeboksanvändning med hjälp av Web 2.0-verktyg. Fokusgruppens diskussion spelades in och transkriberades för att senare analyseras. Under kursens gång har jag även observerat studenternas användning av dessa verktyg i sitt arbete med att skriva sina tankeböcker.

Analys

Det transkriberade materialet från inspelningen analyserades för att hitta teman/kategorier. Detta för att hålla en mera samlad resultatdiskussion, då diskussionerna i fokusgrupperna hoppade fram och tillbaka mellan de olika temana. Jag har valt att analysera innehållet enligt en process beskriven av Graneheim & Lundman (2004):

- Hela texten (analysenheten) läses igenom upprepade gånger för att man ska få en känsla för helheten.

- Meningar eller fraser som innehåller information som är relevant för frågeställningarna plockas ut. Omgivande text måste tas med så sammanhanget kvarstår. Dessa meningar eller fraser kallas meningsbärande enheter.
- De meningsbärande enheterna kondenseras i syfte att korta ned texten men ändå behålla hela innehållet.
- De kondenserade meningsenheterna kodas och grupperas i kategorier som återspeglar det centrala budskapet i intervjuerna. Dessa kategorier utgör det manifesta innehållet.
- Slutligen kan man formulera teman, där det latent innehåll i intervjuerna framgår.

Validitet

Bell (2006) skriver att man som observatör alltid riskerar att bli anklagad för skevheter eller feltolkningar i sina observationer.

Patel & Davidson (1994) anser att god validitet är att veta att det vi undersöker är det vi avser att undersöka. Då kan det uppstå närhet vid intervjuer och observation mellan intervjuare och respondenter. Denna närhet kan göra att intervjuer färgas av att respondenter försöker leva upp till forskarens förväntningar. För att undvika detta behöver den som genomför undersökningen sträva efter att i möjligaste mån försöka få fram de uppfattningar som är respondentens egna. Detta kan man uppnå genom att gå in i rollen som den intresserade lyssnaren. Att man som deltagande observatör/moderator ska ta så liten plats som möjligt och inte störa observationssituationen. (Holme & Solvang, 1997; Patel & Davidson, 1994)

För att öka validiteten i mitt arbete har jag under möten med fokusgruppen försök undvika ledande frågor och istället haft rollen som en bisittare, en moderator. Under observationerna har jag hållit mig i bakgrunden för att inte störa studenterna i deras arbeten och reflektion och därmed försökt att inte färga deras arbete.

Reliabilitet

God reliabilitet är att veta att undersökning görs på ett tillförlitligt sätt. Vid ett kvalitativt forskningsätt är det svårt att få ett mått på reliabiliteten. Man måste försäkra sig att undersökningen är tillförlitlig på andra sätt. För att kontrollera reliabiliteten vid observationer kan man använda sig av två personer, detta kallas interbedömarreliabilitet. Genom att lagra verkligheten, kan registreringar göras i efterhand, man kan ta det i repris så många gånger det behövs för att försäkra sig om att man uppfattat det korrekt. Man måste även akta sig för intervju effekter, som missförstånd och ledande frågor (Patel & Davidson, 1994; Trost 1997).

För att höja reliabiliteten gavs vid intervjutillfället en utförlig beskrivning av syftet med uppsatsen, detta för att minska missförstånd. Ytterligare åtgärder som vidtogs var att hålla intervjun på en neutral plats där respondenterna kände sig hemma och inte skulle störas. Intervjuerna bandades för att senare delvis transkriberas och minnesanteckningar togs så att inget väsentligt skulle missas.

Etik

Fokusgruppen och hela klassen blev informerade på kursintroduktionen om att studien skulle ske under deras kurstillfälle. De informerades om vilken typ av data som skulle samlas in för. De informerades om att undersökningen gjorde så att deras anonymitet kunde säkerställas. Det är viktigt ur ett etiskt perspektiv med stor transparens, att deltagarna känner till och är medvetna om hur data kommer att behandlas och till vad det ska användas.

Teori

Arbetet kommer att försöka beakta dels en teknisk aspekt och dels ett lärandeperspektiv. Den tekniska sidan beaktar Web 2.0 och kollaborativa funktioner. För det lärande perspektivet tänkte jag använda mig utav tankeboken som form och då utgå ifrån de studier som Jan-Erik Perneman (2002) gjort samt andra studier kring tankeböcker, många gånger så kallade loggböcker eller läroböcker (Forsgren & Henriksson, 2007; Axelsson, 2004). Perneman har flera års forskning bakom sig kring företeelsen tankebok. Han har skrivit ett antal artiklar kring ämnet och jobbar kontinuerligt med en rapport som han hela tiden omformulerar och som fortfarande växer som en integrerad del av hans egen forskning och förändring som verksam pedagog (Perneman, 2002). Perneman (2002) skriver att tankeboken är ett kraftfullt pedagogiskt verktyg för reflektion utifrån de erfarenheter vi får som människor, som studerande och som lärare. Motsvarande tankar beskrivs också av Bron & Wilhelmson (2005), Forsgren & Henriksson (2007) och även av Axelsson (2004). Perneman (2002) fortsätter med att Skolverket och andra myndigheter - poängterat "det reflekterande lärandet" som viktigt i lärares utveckling och pedagogiska skolning. En tankebok är till för så att man tänker på vad ska jag skriva och man ser senare vad man reflekterat över (Perneman, 2002). Han nämner även att man kan utveckla "reflektionsnivåer". Något som han ser skulle kunna utvecklas som en reflektion över den reflektion som vi gjorde över det vi gjorde. Han ser detta som grunden till verkligt kunskapande (Perneman, 2002).

Will Richardson (2008) tar i boken "Blogs, Wikis, Podcasts, and Other Powerful Web Tools for Classrooms" upp just bloggar, wikis och podcasts. Men tyngdpunkten i boken är inte hur de tekniskt fungerar utan hur man kan använda dem som pedagogiska verktyg. Will skriver att han har tre mål med boken. Det första är att han vill ge utbildare lite kontext kring vad teknikerna betyder för samhället och lärande. För det andra vill han motivera och utmana utbildare att tänka annorlunda om deras klassrum och specifikt kring den potential som tekniken erbjuder för pedagogiken. (Richardsson, 2008)

Lärande

Enligt Säljö (2000) bygger Piaget's grundläggande tanke på att vårt samspel med omvärlden regleras genom två processer: *assimilation* och *ackommodation*. Vår hjärna skapar strukturer av tidigare erfarenheter, dessa har sedan betydelse för hur hjärnan sedan tar emot och bearbetar ny information.

Språk och kommunikation är centralt i Vygotskijs teorier och dessa kan ge oss redskap för hur vi kan förstå personers beskrivningar av sina tankar. Det är via språk och kommunikation som vi samspelar mellan individer. Vygotskij menade att den inre aktiviteten av kommunikation är tänkandet och att den yttre är talet. (Vygotskij, 2007)

Vygotskij (2007) använde sig även av begreppet *närmaste utvecklingszonen*. Det närmaste belägna utvecklingssteget en person inte klarar av själv, men klarar av tillsammans med någon annan. Genom att samarbeta kan man som individer komma vidare från sin nuvarande utvecklingszon, till nästa steg.

Säljö (2000) skriver att Piaget menar att personen genom sin egen aktivitet utvecklas med sin omgivning (egocentriskt), medan Vygotskij menar att personen utvecklas i samspel med sin omgivning. Det är tillsammans med andra som barnen samlar erfarenheter och kan lära sig (Säljö, 2000).

Förståelse

Bron & Wilhelmson (2005) tar upp tre lärandemiljöer. Den dualistiska, den relativistiska, samt den engagerande relativistiska. Dessa tre lärmiljöer mynnar ut i tre olika former av förståelse. Den relativistiska lärmiljön kännetecknas av att det pågår en interaktivitet mellan lärare och studenter och studenter emellan (Bron & Wilhelmson, 2005).

Genom att samspela med andra personer får vi möjlighet att sätta ord på vår kunskap och möjlighet att prova våra hypoteser. Genom dialog i en grupp ges vi möjlighet att ta del av andras tankar och synpunkter (Bron & Wilhelmson, 2005). När vi ställs inför problemställningar där kritisk självreflektion och ifrågasättande av det vi tar för givet, blir dessa medel för att nå ny eller förändrad kunskap (Bron & Wilhelmson, 2005).

Reflektion

Bron & Wilhelmson (2005) skriver att det är genom reflektion och självreflektion över nya fakta och biografier som ny kunskap uppstår. Kunskap befinner sig alltid i våra biografier, men den måste smältas, integreras och anpassas för att vi ska kunna erövra den (ibid, 2005). De skriver även om det som de kallar "doing biography", medvetengörande av våra egna lärprocesser som syns genom våra biografier (ibid, 2005).

Att aktivt arbeta med och reflektera kring grunden över sitt eget meningsskapande och ställa detta i relation till ny kunskap kan leda till personlig utveckling, att gamla insikter omvärderas, samt ett fortsatt självreflekterande förhållningssätt. (Bron & Wilhelmson, 2005)

Bron & Wilhelmson (2005) anser att man kan synliggöra sammanhangen där kunskap skapas, interagera ny kunskap med tidigare förvärvat kunnande i sin egen livsberättelse. De tar även upp processen med att skriva en livsberättelse. Att man analyserar innehållet när det är nedskrivet. Det är under analysfasen man granskar på djupet. Man ställer sig frågor som "Vad har varit lärande i den (berättelsen)?" Man tar sin livsberättelse och reflektivt granskar den. (ibid, 2005)

Tidigare forskning

Det finns mycket forskning som behandlar tankeböcker och reflektivt lärande. Samt det finns mycket som undersöker användning Web 2.0-verktyg. Kombinationen av dessa båda fält har inte undersökts så mycket. Dock finns det mycket med forskning kring tankeböcker på webben. Lärande med webben som plattform. Ravenscroft (2009) skriver som introduktion till "Journal of Computer Assisted Learning Volume 25" att där Webben kan ge oss verktyg och miljöer som kan fungera som katalysatorer, byggställningar och förstärkare för lärprocesser, inom vad som han kallas "hyper-interaction design" med nya pedagogiska ramverk. Hela "Journal of Computer Assisted Learning, Volume 25" innehåller spännande artiklar kring social mjukvara, web 2.0 och lärande. (Ravenscroft et al. 2007)

Bloggar är en del av Web 2.0 och Armstrong, Berry och Lamshed (2004) har tagit upp användandet av en blogg som tankebok (learning journal). Deras studie har visat förmågan att via bloggar integrera den personliga aspekten av en journal eller dagbok som dokumentation av elevernas resa genom lärandet. Publicering på webben skapar möjligheten att ha ett samarbete, offentliga diskussioner om reflektioner mellan eleverna. (Armstrong et. Al, 2004)

Bartlett-Bragg (2003) argumenterar att bloggande kan hjälpa till vid reflektivt lärande. Hon nämner fem steg i bloggandet likt en trappa. För varje steg man klättrat upp desto större reflektion kring lärandet gör studenten. Steg ett – etablering. Steg två – själviakttagelse. Steg tre – reflekterande monologer. Steg fyra - reflekterande dialog. Steg fem – kunskapsartefakter.

1. Etablering. Studenterna skapar en blogg och påbörjar praxis med att hämta och registrera sina lärhändelser, de börjar uppmärksamma och uttrycka sina känslor.
2. Själviakttagelse. Eleverna uppmuntras att fortsätta registrera lärhändelser, samtidigt som de startar att uppmärksamma sina känslor och börja utvärdera erfarenheter.
3. Reflekterande monologer. Studenterna börjar bli medvetna om hela skalan av den reflekterande processen. Från att bara svara strukturerade frågor till överväga erfarenhet och extrahera någon mening för vidare utvärdering.
4. Reflekterande dialog. Ytterligare uppmuntran mot en djupare reflekterande process kräver att studenterna överväger sina sätt att uttrycka sig, vilken är den avsedda målgruppen och publicering av sina tankar.
5. Kunskapsartefakter. Studenter flyttar från personlig kunskapspublicering till att reflektera över nyintagen kunskap och att ge vägledning till läsare, som kan använda kunskapen för att förbättra sina egna erfarenheter och lärande som kunskapsartefakter.

Forsgren och Henriksson (2007) har skrivit en kandidatuppsats där de tittar på hur loggböcker kan bidra till ökat reflektivt lärande. Vilket de anser att loggböckerna gör. Men för att det verkligen ska ge en djupare form av reflektion måste studenten få feedback och dialog.

Forsgren och Henriksson (2007) har kommit fram till att eleverna har svårt att använda loggboken som ett uttrycksmedel för att beskriva hur de lär sig och när de lär sig. De skriver att för att eleverna ska komma vidare i sitt skrivande och för att loggboken ska bidra till reflektion torde dialog vara ett viktigt verktyg. Läraren måste utmana eleven.

Utifrån temat interaktion kan feedback och dialog hjälpa eleverna att skriva och samarbeta bättre. Tyvärr ser de att eleverna reflekterar i olika grader och att reflektionen sällan leder till handling, ny tanke eller ny handling. (Forsgren och Henriksson, 2007)

När det kom till en känsla för lärande uttryckte eleverna att de ville ha roligt när de skulle lära sig. Att lärandet skulle vara lustfyllt. Elevernas genuina intresse är av betydelse. Eleverna uttrycker att lustfyllt lärande i loggboken bidrar till reflektion. (Forsgren och Henriksson, 2007)

Forsgren och Henriksson (2007) sammanfattar med att konstatera att loggböcker bidrar till reflektion. Men för att loggboken ska bidra till en djupare reflektion är yttre förutsättningar som feedback och dialog, synen på kunskap, språk och erfarenheter viktiga variabler. Det är först när dessa förutsättningar är införlivade som loggboken bidrar till en djupare reflektion (Forsgren och Henriksson, 2007).

Hall & Davison (2007) tar de upp bloggen som ett potentiellt hjälpmedel för att uppmuntra interaktion mellan studenter. De kommer fram till att bloggar ger fördelar och uppmuntrar reflektivt lärande. De skriver att när studenterna skriver sina egna inlägg reflekterar de över sina erfarenheter och förståelser. Detta i sin tur får dem att förändra sina föreställningar och beteenden kring ämnet de studerar.

Hall & Davison (2007) har tittat på tre huvudfrågor i sin studie. I vilken utsträckning kan bloggtekniken fungera som ett medel för att främja samspelet mellan elever. Dessa studenter som jag förstår det är studenter som i vanliga fall inte studerar inom samma profession, det som vi kallar olika program. Den andra frågan är, vilka är konsekvenserna av denna interaktion i form av ömsesidigt lärande och inbördes stöd? Har elever som använder bloggar upplevt fördelar jämförbara med de som identifieras med den traditionella tankeboken/learning journal.

I artikeln tar de upp bloggar, tankeböcker och reflekterande lärande. De skriver om Kolbs cykel för upplevelsebaserat lärande och att studenterna måste utmanas i lärandekontexten. Genom reflektion över dessa nya erfarenheter kan studenterna själva utforska de faktiska förhållandena inom ämnesområdet. Detta leder till en tillväxt i deras kunskaper. (Hall & Davison, 2007)

Hall & Davison (2007) skriver att det kan förväntas att medan studenterna komponerar sina egna blogginlägg så har studenterna möjlighet att reflektera över sina individuella erfarenheter och förståelse. Detta i sin tur uppmuntrar dem att ändra sina egna övertygelser och beteende i förhållande till det studerade ämnet. Om så är fallet, kan bloggen ses som efterföljare till tankeboken, eftersom det fungerar som ett medel för individuell reflektion (Hall & Davison, 2007). Traditionella lärdagböcker ger studenterna en möjlighet att dokumentera sin egen förståelse och beteende allt eftersom de utvecklas. Denna process tar kvalitativ information om utvecklingsprocessen som annars skulle gå förlorad, som eleven kan använda för att jämföra tidigare och nuvarande beteende. (Hall & Davison, 2007)

Hall & Davison (2007) kom fram till i studien att genom att tillåta studenterna möjligheten att ge varandra kommentarer och feedback ytterligare förbättra möjligheterna kring ett ämnesområde, det öppnar ytterligare möjligheter kring ett ömsesidigt lärande och inbördes stöd. De skriver emellertid att det bör noteras att detta kan vara till priset av att offra den individuella friheten att ta ställning, att man inte håller med någon annans perspektiv, eller utforska ett kontroversiellt ämne. Vissa studenter känner sig mera trygga i vetskapen om att

det som skrivs endast kommer att ses av lärare eller förbli helt konfidentiellt. De fortsätter med att på samma sätt kan tvång att delta i ett offentligt forum inte passar den introverte eller de för vilka frågorna som ska diskuteras är nya. Alla dessa faktorer kan påverka kvaliteten och djupet i elevernas diskussioner i en onlinemiljö. (Hall & Davison, 2007)

Vidare så tar Hall & Davison (2007) upp bloggar och reflektivt lärande och sociala aspekter. De skriver att detta kan uppnås när eleverna bedriver forskning, postar resultatet på sina bloggar, och kommenterar varandras utgång. Bloggande studenter kan också uppleva en känsla av gemenskap. De hävdar också att i en bloggmiljö är känslan av gemenskap starkare än vad den är hos studenter i det traditionella klassrummet. De fortsätter med att säga att tack vare bloggarnas speciella mix av det personliga och publika är det något som kan styrka deras värde för att uppmuntra reflektion, mer än andra verktyg med syfte att föra kommunikation online. (Hall & Davison, 2007)

Hall & Davison (2007) möter studenter som i början tvivlar när de ska skriva i bloggen. De förstod inte riktigt varför de skulle skriva och tyckte inte om obligatoriet att skriva. Men efter ett par veckor in i kursen och speciellt mot slutet hade de flesta med negativa tankar ändrat sig. De tyckte att det faktiskt var riktigt roligt att skriva inlägg och speciellt roligt att läsa sina tidigare tankar.

Hall & Davison (2007) beskriver i sin diskussion hur tankeböcker i bloggar kan användas för att öka interaktionen studenter mellan. De nämner även att bloggar som tankeböcker passar distansstudenter mycket bra. De skriver att det är möjligt att bygga interaktivitet till skapandet av traditionella tankeböcker, till exempel genom att meddela klassdiskussion med utgångspunkt av tankeboks-inlägg eller att be studenter att utbyta inlägg och svara skriftligt. Hall & Davison (2007) menar dock att bloggar erbjuder så mycket större möjligheter, särskilt för de i stora grupper som studerar på avstånd från varandra. De anser att bloggprogramvaran ger mer än bara en teknisk plattform för interaktion, den även ligger till grund för ställningen av social infrastruktur bland klassdeltagare.

Joshi & Chugh (2009) tittar på utbildningsbloggar som ett verktyg för reflektion och hur de kan förbättra det pedagogiska resultatet för redovisningsstudenter.

Artikeln fokus ligger på främst utbildningsbloggar (EduBlog) och reflekterande verktyg för redovisningsstudenter och hur de kan förbättra utbildningsresultaten för dessa studenter. De diskuterar den pedagogiska betydelsen av elevernas engagemang och teknik i undervisning och lärande. De tar även upp pedagogiska bloggar och hur de kan användas som ett reflekterande utvärderingsverktyg inom redovisningsutbildning. (Joshi & Chugh, 2009)

Joshi & Chugh (2009) skriver att det är viktigt att man ser bloggen som ett verktyg som tillåter samtal, leverans av kursstoff och studentbedömning stället för att bara vara en log. Användningen av dessa tekniska kommunikationsverktyg som bloggar för leverans av kursmaterial och kursinformation av läraren tillsammans med aktiv studentmedverkan för kommunikation och bedömningar hjälper lärare att uppnå de önskade studieresultaten. De argumenterar att lärare som har undervisning och lärandeverksamhet som stöds med bloggar bör minutiöst planera och förbereda undervisningen. Man ska också vara noggrann med säkerheten. Meddela för studenterna att de faktiskt skriver online och problematiken med att vara för privat i ett öppet forum som en blogg. (Joshi & Chugh, 2009)

Vidare tar de upp vad som sker när eleverna blir mer självständiga och konstruktiva aktörer kring sin egen inlärningsprocess och resonemang, argumentation och problemlösning. Joshi & Chugh (2009) anger då att den kognitiva tonvikten skiftar därefter till utvärdering och reflektion, inte bara på resultatet av en specifik diskussion och problemlösningsverksamhet, men också på de processer som verkade betydande och effektiva. Därför kan dessa reflekterande inter-gruppdiskussioner vara användbara för problembaserat lärande och övningar i kritiskt tänkande. (Joshi & Chugh, 2009)

Joshi & Chugh (2009) anser också att vissa studenter när de använder bloggar eller forum online inte är riktigt bekväma i att vara aktiva skapare av kunskap och reflektivt skrivande. Studenterna kunde inte se hur man kan integrera bloggar i sin undervisning och eller framtida verksamhet på ett meningsfullt sätt. Även om bloggandet hjälpte en del introverta studenter att presentera stoff. Så

måste läraren hjälpa dessa studenter för att de inte ska missa de fördelar som bloggar har i undervisning. Joshi & Chugh (2009) avslutar med att påpeka att bloggar har stor potential att förändra det sätt undervisning och lärande bedrivs genom att ge självständighet och interaktivitet med studenter/kollegor och externa kommentatorer. Dessa teknikunderstödda journaler kan se till att eleverna får både teknisk och ämnesspecifik kunskap. (Joshi & Chugh, 2009)

Resultatdiskussion

I detta avsnitt redovisas resultatet utifrån diskussionen med min fokusgrupp. Fokusgruppens diskussion transkriberades för lättare analys. Resultatet har grupperats i olika kategorier, då diskussionen gick fram och tillbaka mellan de olika kategorierna. Kategoriseringen har skett utifrån metoden för analys av intervjutexter av Graneheim & Lundman (2004) beskriven i metodavsnittet. Dessa kategorier har skapats genom att lyssna efter nyckelord i diskussionerna. Dessa nyckelord kommer ifrån teorier kring tankeböcker. Så som Pernemans (2002) indelning i privat, personligt och publikt. Efter det följer observationerna. Text skriven med kursiv stil och indenterad är citat av respondenternas funderingar.

Alla respondenter som deltog i fokusgruppen valde blogg som web 2.0-vertyg. Detta berodde enligt dem själva på att dem redan hade skapat en blogg i tidigare kurser. Några hade idéer om att podcasta eller videoblogga. Men det blev för mycket teknik att hålla reda på. Så skriva text i en blogg ansågs vara snabbast och enklast. Respondenterna uttryckte att de skrivit tankebok mera för någon annan än för sig själv.

Tankebokens innehåll

Perneman (2002) och Axelsson (2004) menar att tankeböcker fylls av egna erfarenheter och teman som fördjupar och fokuserar. Det web 2.0-verktyg studenterna använde lät dem snabbt komma igång med skrivandet och de kunde senare nå det skrivna via bloggans arkiv.

Skönt att fenomenet känns så prestigelöst. Bara att skriva det man tänker för tillfället. Det blir ett stöd längre fram om man vill skriva djupare då.

Tankeboken är tänkt att användas till så mycket mer än endast det verbala språket som fångar in upplevelsen. Det är bilden, teckningen, gestaltningen i en form som inte bara innehåller ord. (Perneman, 2002)

Svårt att skriva tankebok om tankeboken är för nischad. Vill man använda en bild för att illustrera en tanke ska man inte vara tvingad till att skriva en text istället.

Detta kan vara en del av det som Joshi & Chugh (2009) nämner. Att vissa studenter inte är bekväma i att vara aktiva skapare av kunskap och reflektivt skrivande.

Respondenterna sa att de hade missuppfattat skrivandet av tankeboken lite. Det trodde bara att de skulle **skriva** en tankebok på Internet. Inte **föra** en tankebok på nätet. De lade alltså inte in annat än text i sina tankeböcker. Inte allt som fick dem att påbörja en tanke, så som bilder, video, ljud, mm. En av respondenterna uttryckte sig på följande vis.

Man bör skilja på en tankebok i en blogg och en blogg. En tankebok är mera för dig som person och ditt lärande. En blogg är mera en allmän dagbok för andra att läsa.

En tankebok kan innehålla reflektioner (Perneman, 2002):

- egen erfarenhet, arbetsplats och praktik
- ett tema som man fokuserar och fördjupar
- teoretiseringar och böcker, mm.

Perneman (2002) skriver även att en skiss, en målning och en dikt också är viktiga delar. Så en tankebok innehåller alltså allt som hjälper individen minnas och reflektera. Jag ser det som att studenterna tyvärr inte förstod riktigt vad en tankebok kunde innehålla. Det kunde även vara det tekniska kunnande som satte stopp så att det inte var medvetna att det valda web 2.0-verktyget hade funktionerna att innehålla mer än bara text, utan även bild, ljud, video, mm.

Både Joshi och Chugh (2009) och Forsgren och Henriksson (2007) skriver att det

vid dessa tillfällen är viktigt att läraren är tydlig kring vad som ingår i skapandet av en tankebok och även att läraren är med och handleder och ger support.

Personliga integriteten

Fokusgruppen diskuterade hur man gör med den personliga integriteten. Hur mycket av sina reflektioner man egentligen vill ha som publika, om de ska vara publika.

Svårt att vara så personlig på Internet. Man vet inte hur många som granskar ens tankar då inte alla som läser tankeboken alltid kommenterar. Ibland kan man bli lite för personlig och man blir då dömd i efterhand. På andra platser på Internet är man mera personlig, så som exempelvis på Facebook. Men där har man valt sina vänner och vilka som ska få läsa det man skriver.

Perneman (2002) nämner att en del av tankeboken kan vara gemensam. Att man diskuterar och reflekterar i grupp. När man lägger ut sina tankar och reflektioner på Internet har man inte samma kontroll över materialet som man har om det endast diskuteras i en grupp.

En tankebok blir ett stort arkiv som sparas "för alltid". Man kanske har ändrat inställning till en fråga som man skrev om för länge sedan. Då vill man inte bli granskad utifrån den åsikten. Även det man skriver kan ryckas ur sitt sammanhang.

Armstrong et. al. (2004) skriver att bloggen som tankedagbok blir en plats som dokumenterar elevens resa genom lärandet. Genom att använda sig av permalänkar och trackbacks i bloggverktygen kan man ta reda på vilka som länkar till ens inlägg och där igenom ta reda på om någon skriver något som inte stämmer med ens egna tankar. Även läsarna kan med dessa verktyg få reda på källan och kan även då bilda sina egna uppfattning kring texterna. (Richardsson, 2008)

Privat/Personligt/Publikt

Perneman (2002) använder sig av begreppen privat, personlig och gemensam. I diskussionerna i fokusgruppen blev dessa till privat, personligt och publik.

Respondenterna har endast använt bloggen som en publik tankebok. Internet känns så publikt. Så nästan allt de skrev i bloggen var av publik natur.

Känns konstigt att skriva något privat och lägga det på internet. Känner hellre att om man skriver något privat så ska det skrivas på papper och läggas i en låda eller i en pärm.

En av respondenterna tyckte att man kunde skriva sina privata tankar och spara dem i sin mail, på Internet. Några har använt funktionen "utkast" i bloggarna som en form av privata inlägg.

Mailen känns på något sätt mera privat än en blogg.

Man vill inte riktigt lägga upp allt på bloggen. Man kan råka göra något privat publikt. Då kan alla läsa det man skrivit.

Att skriva en gemensam tankebok på Internet kändes bättre än att lägga ut egna privata tankar. Även om man skriver ett eget inlägg så känns det skönt att fått diskutera sina tankar innan man publicerar tankar på Internet.

Perneman (2002) delar in tankebokens olika delar i dina alldeles egna tankar (privat, ej offentligt), personligt (möjligt att göra offentligt och vara underlag för gemensam reflektion) och gruppens teorigenererande (underlag för utvecklandet av en yrkest teori).

Bloggverktygen som respondenterna använde tillåter dem att skapa inlägg som är privata, personliga eller publika. Privata inlägg ser man endast själv. Personliga är inlägg som man satt ett lösenordsskydd på. Detta lösenord delar man endast med de personer som ska vara med och diskutera och reflektera kring det inlägget. Publika är helt öppna inlägg som kan läsas av alla besökare. (Richardsson, 2008)

Reflektion

Respondenterna uttryckte att de tyckte att det ligger ett värde i att dela med sig av det man skriver. Man tänker också mera på hur man uttrycker sig när man

skriver för någon annan. Liknande slutsats diskuterar även Hall & Davison (2007).

Man utvecklas mera om man skriver något som är tänkt att någon annan ska läsa. Man begrundar det man skriver mera än om man bara skriver för sig själv. Man utvecklas som person.

Tankenboken kan vara ett viktigt verktyg för att kunna skapa en metarefleksion och röda trådar. Tankeboken är till stor hjälp för att tänka på "vad jag ska skriva", men även att man reflekterar även över "vad har jag skrivit". (Perneman, 2002).

Det är bra att ha sina tankar samlade på en plats. Då slipper man samla ihop dem varje gång och börja om. Att få skriva av sig sina tankar gör att man ser dem med nya ögon, när man då läser det man själv skriver, detta gör att ytterligare tankar utvecklas.

En del av respondenterna diskuterade vad som egentligen gav mest feedback och reflektion. Att endast kommentera någon annans inlägg eller att skriva ett eget inlägg och sedan referera till den andra originalinlägg.

Att kommentera någon annan känns enklare än att skriva själv. Man slipper påbörja något nytt. Man reflekterar och kommenterar någon annans tankar. Men en kommentar känns inte riktigt som om den väger lika tungt som ett eget nytt inlägg.

Hall & Davison (2007) skriver genom att tillåta studerande möjlighet att ge varandra kommentarer och feedback öppnar ytterligare möjlighet till ömsesidigt lärande och inbördes stöd kring ett studieämne. Vygotskij (2007) ser också på samtalet och diskussionen som ett sätt att föra sitt lärande vidare.

Att då kunna använda trackbacks för att länka till andras inlägg så kan man snabbare kommentera varandra och på så sätt få igång bättre diskussioner mellan bloggarna (Richardsson, 2008). Att samtala och diskutera anser Vygotskij (2007) vara en central del i att föra lärandet framåt. Mera diskussion tycker respondenterna borde även ge mera reflektion kring ämnet som diskuteras.

Forsgren och Henriksson (2007) anser att för att det verkligen ska ge en djupare form av reflektion måste studenten få feedback, samt feedforward och dialog.

Även om man kan både kategorisera och sätta taggar så är det ändå svårt att följa sin tankeverksamhet i ett senare skede.

Respondenterna tyckte det var smidigt att kunna gå tillbaka och få en översikt av de tankar man haft under kursen. En återblick och sammanfattning. En blogg skapar per automatik ett arkiv över alla inlägg man skrivit. Perneman (2002) skriver att detta är en viktig del i tankebokens utformning. Att ha ett arkiv man kan gå tillbaka till och titta igenom och reflektera över saker som tidigare skrivits. Samt att aktivt reflektera kan leda till personlig utveckling, att gamla insikter omvärderas, samt ett fortsatt självreflekterande förhållningssätt. (Bron & Wilhelmson, 2005)

Betygsgrundande obligatorium

(Perneman, 2002) skriver att användandet av tankeböcker i undervisningen kan vara en viktig del i en undervisningssituation. Respondenterna ansåg att det var både bra och dåligt att ha med tankeboken i kursen. De ansåg att en svår punkt kring att skriva tankebok i skolan var att det var betygsgrundande. Det innebar både för- och nackdelar. Vilket respondenterna upptäckte i senare kurser där tankebok inte var betygsgrundande, bara uppmuntrat från lärare.

”Det var bra att man blev tvingad att skriva. Hade det inte varit det så hade man inte skrivit så mycket.”

Forsgren och Henriksson (2007) talar om att lärandet måste vara lustfyllt. De skriver att eleverna tycker att ett lustfyllt lärande bidrar till reflektion. Våra respondenter ansåg att en nackdel var att det var betygsgrundande. Respondenterna uttryckte att tankebok bör vara bekymmerslöst, om lusten att lägga upp det som man just för tillfället får en tanke kring, t.ex. bilder, video, ljud eller text. Utan att behöva följa Harvard eller Oxford för att referera. Att inte ha ett bekymmerslöst skrivande kan således hämma reflektion.

Man blev tvingad till att skriva. Även om man inte kände att det var ett bra sätt att uttrycka sig. Sedan blev man även uthängd på Internet, kände

vissa av respondenterna. Formalia för högskolan tar över. Man kände att eftersom det var betygsgrundande behövde man uppfylla de krav som ställdes. Exempelvis referenser.

Även Hall & Davison (2007) diskuterar problematiken med att skriva för ett betyg. Deras respondenter tyckte sig se klasskamrater som endast skrev för ett betyg, inte för reflektionen eller lärandet. Ett problem som kan uppstå är att studenterna endast lämnar positiva kommentarer på klasskamraternas inlägg, Därför att de är rädda att ett negativt kan leda till sämre betyg.

Respondenterna tyckte att ett problem var att man skulle följa formalia och obligatoriet gjorde att man ibland inte valde att skriva i tankeboken för att det blev för mycket arbete kring själva tanken.

Det blev som en "propp" i tankarna. Om man inte fick skrivit av sig den tanken så fick man inte fram några nya. Utan man gick och ältade just den tanken.

Hall & Davison (2007) skriver att studenterna ändrade uppfattning om bloggen och obligatoriet efter att tag då de kunde titta tillbaka på det de skrivit och se vad de åstadkommit så långt. Detta märktes även på vår kurs. I början var studenterna inte speciellt intresserade av att skriva. Men allt eftersom kurskamrater började skriva och de började bli lite varma i kläderna, flöt skrivandet på lite enklare.

Respondenterna var medvetna om att det skulle vara svårt att få studenterna att skriva tankeböcker om det inte var obligatoriskt.

Slutdiskussion

I och med en bloggs uppbyggnad med funktioner som privata inlägg, permalänkar, trackbacks och arkiv (Richardsson, 2008). Detta gör ett Web 2.0-verktyg som en blogg mycket bra att använda som en tankebok, sett utifrån de teorier som presenteras av Perneman (2002).

Permalänkar, innebär att inlägget alltid har samma adress. Detta gör det enklare att hitta sina inlägg och att det alltid finns på samma plats, det gör det enklare att länka till. (Richardsson, 2008)

Trackbacks, när ett nytt inlägg i tankeboken skrivs och man länkar till ett äldre inlägg (Richardsson, 2008). Då skapas det även en länk från det gamla inlägget till det nya. Så att man kan se vilka nya inlägg som länkar till de gamla. Man får en "röd tråd" i sin tankekedja. Man kan se helheten, vilka man refererat till, samt vilka som refererat till en själv. Hur man har interagerat med andra och sig själv.

Arkivet, det skapas per automatik ett arkiv som man kan gå tillbaka i och söka och titta i (Richardsson, 2008). Detta gör det enkelt att se över gamla inlägg och skapa nya tankar kring tidigare reflektioner (Bron & Wilhelmson, 2005). Något som Perneman (2002) skriver är en viktig del för tankebokens fungerande.

Man kan via en blogg länka tillbaka inom arkivet och på så vis skapa referenser mellan sina olika inlägg i tankeboken (bloggen) (Richardsson, 2008). När man då skriver nya inlägg som bygger på tidigare inlägg, kan man gå tillbaka i arkivet och följa den "röda tråden" och på så vis reflektera kring tidigare skrivet material. Att kunna länka till egna inlägg eller andras inlägg gör att man kommunicerar med både sig själv och med andra. Något som (Vygotskij, 2007) ser som en del i lärandet. Dessa idéer har starka och tydliga kopplingar till bloggen som verktyg. Att skriva inlägg som ger möjligheter för andra att menar Hall & Davison (2007) förbättrar möjligheterna till ett ömsesidigt lärande och skapar ett stöd kring ett ämne.

I en tankebok dokumenterar man allt som ger en nya tankar eller inspirerar till reflektion. En blogg har stor variation av media då man kan lägga till text, bilder,

ljud, video och de flesta andra filformat i digital form. Detta gör att man kan samla alla olika typer av media i en blogg, även om studenterna i denna undersökning missuppfattar den delen av användandet av en tankebok.

Man måste som lärare jobba med studenterna, vara med och diskutera och argumentera kring deras inlägg, så som Bron & Wilhelmson (2005) tar upp som den relativistiska lärmiljön. Detta hjälper studenterna att komma högre upp i den trappa som Bartlett-Bragg (2003) nämner.

När man introducerar tankeboken måste man vad en tankebok är och hur de kan tänkas fungera. Ge tydlig information om hur en tankebok fungerar och vad sparar man i den, vidare måste man tydliggöra tankeboken som ide och bloggen som verktyg. Så att studenterna förstår hur bloggen ska användas för att skapa en tankebok. Studenterna måste förstå hur man omsätter idéerna i detta tekniska verktyg.

Bristen om kunskap och hur bloggen fungerar riskerar att skapa en viss försiktighet kring användandet av verktyget. Att skriva privata tankar som kan råka bli publika. Genom grundläggande genomgång kring verktyget och dess funktioner kan man hjälpa studenten att komma över denna försiktighet. Joshi & Chugh (2009) skriver att man måste ge studenter som är osäkra på tekniken eller kanske har svårt för att skriva, extra stöd så att de inte ratar skrivandet av elektroniska tankeböcker. Genom att ge studenterna stöd och support blir dessa studenter till slut självständiga och konstruktiva aktörer kring sin egen inlärningsprocess och självständiga när det gäller att kunna resonera, argumentera och lösa problem (Joshi & Chugh, 2009).

Ett koncept för kursutveckling kan vara följande. Man läser i en kurs en gemensam artikel. Sedan skriver man en reflektion kring artikeln i sin personliga blogg. Detta symboliserar den personliga delen av tankeboken. Efter det formulerar varje student en fråga som de tar med sig till ett seminarium. Under seminariet för studenterna anteckningar i en gemensam blogg. Studenterna diskuterar frågorna i den gemensamma bloggen. Detta blir den publika delen av en tankebok. Sist så reflekterar man kring diskussionen i den personliga bloggen och refererar till den gemensamma bloggen. Då kommer man tack vare

trackbacks kunna se alla reflektioner direkt i den gemensamma bloggen. Dessa moment upprepar man under kursens gång. Självklart kan studenterna skriva privata reflektioner i den personliga bloggen under hela kursens gång.

Precis som Hall & Davison (2007) har jag kommit fram till att bloggar ger fördelar och uppmuntrar studenter till reflekterat lärande med exempelvis tankeböcker. Ett samspel mellan de tekniska förutsättningarna och tankeboken som verktyg. För att bloggen blir ett ypperligt verktyg i skapande av en elektronisk tankebok via web 2.0-verktyg. Tankebok i en blogg kan vara ett stöd för lärande.

Referenser

- Andersson, B. (2006). "Trender för lärande". *Datorn i utbildningen*, Nr 1-06. [Elektronisk]. Tillgänglig:< <http://www.diu.se/nr1-06/nr1-06.asp?artikel=s14> > (2009-05-05)
- Armstrong, L. Berry, M. Lamshed, R. (2004) "Blogs as electronic learning journals". *E-Journal of Instructional Science and Technology*, 2004 - [ascilite.org.au](http://www.ascilite.org.au/ajet/e-jist/docs/Vol7_No1/CurrentPractice/Blogs.htm) [Elektronisk]. Tillgänglig:< http://www.ascilite.org.au/ajet/e-jist/docs/Vol7_No1/CurrentPractice/Blogs.htm > (2009-06-02)
- Axelsson, Lars-Erik. (2004). "Vi lär där vi lever". Nationellt centrum för flexibelt lärande, CFL. Hässleholm. [Elektronisk]. Tillgänglig:< <http://www.resurs.folkbildning.net/object/234145/vilardarvilever.htm> > (2009-05-05)
- Backman, Jarl. (1998). "Rapporter och uppsatser". Studentlitteratur: Lund.
- Bartlett-Bragg, A. (2003). "Blogging to learn". The Knowledge Tree, knowledgetree.flexiblelearning.net.au [Elektronisk]. Tillgänglig:< http://knowledgetree.flexiblelearning.net.au/edition04/pdf/Blogging_to_Learn.pdf > (2009-05-05)
- Bell, Judith. (2006). "Introduktion till forskningsmetodik". Studentlitteratur: Lund.
- Bron, Agnieszka & Wilhelmson, Lena (red.) (2005). *Lärprocesser i högre utbildning*. 1. uppl. Stockholm: Liber
- Ellström, PE. (1996). "Livslångt lärande". Åbo Akademi, Åbo, Finland
- Forsgren, Marita & Henriksson, Kristina. (2007). "Loggbok som inre samtal". *Lärarutbildningen*. Luleå tekniska universitet. [Elektronisk]. Tillgänglig:< <http://epubl.ltu.se/1652-5299/2007/064/LTU-LAR-EX-07064-SE.pdf> > (2012-05-02)
- Graneheim, U. H., & Lundman, B. (2004). "Qualitative content analysis in nursing research: concepts, procedures and measures to achieve trustworthiness". *Nurse*

Education Today, 24(2), 105-112. [Elektronisk]. Tillgänglig:<
[http://www.nurseeducationtoday.com/article/S0260-6917\(03\)00151-5/abstract](http://www.nurseeducationtoday.com/article/S0260-6917(03)00151-5/abstract)> (2012-05-02)

Gulliksen, J & Göransson, B. (2002). *Användarcentrerad systemdesign*. Studentlitteratur. Uppsala.

Hazel Hall, B.D., 2007. Social software as support in hybrid learning environments: The value of the blog as a tool for reflective learning and peer support. *Library & Information Science Research*, 29(2), pp.163–187. Tillgänglig:
<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0740818807000448>.

Holme, I & Solvang, B. (1997). "Forskningsmetodik". Studentlitteratur: Lund

Joshi, M. & Chugh, R., (2009). "New paradigms in the teaching and learning of accounting: Use of educational blogs for reflective thinking". [Elektronisk]. Tillgänglig:< <http://ijedict.dec.uwi.edu/viewarticle.php?id=664> >(2012-05-02)

Järvinen, P. (2004). "Research Questions Guiding Selection of an Appropriate Research Method". University of Tampere, Finland

Katz, Richard (ed). (2008). *The Tower and the Cloud: Higher Education in the Age of Cloud Computing*. Educause. USA. [Elektronisk]. Tillgänglig:<
<http://www.educause.edu/ir/library/pdf/PUB7202.pdf> > (2012-05-02)

Lotsson A., (2006): "Från Besökare till Deltagare", *ComputerSweden*, 31, 14-15 [Elektronisk]. Tillgänglig:< <http://computersweden.idg.se/2.2683/1.538>> (2012-05-02)

Ludwig, Sean. (2012). "Pinterest now the third most popular social network after Facebook & Twitter". *Venture Beat*. [Elektronisk]. Tillgänglig:<<http://venturebeat.com/2012/04/05/pinterest-third-most-popular-social-network/>> (2012-05-02)

May, Tim, (2001), "Samhällvetenskaplig forskning", Studentlitteratur

Nagi, Kashif and Sassani, Allen. (2003), *Pedagogik, Kollaboration och Teknik tre främjande faktorer inom distansutbildning*, Göteborg, Department of

Informatics [Elektronisk]. Tillgänglig:<

<http://gupea.ub.gu.se/dspace/handle/2077/959> > (2010-02-21)

O'Reilly, Tim. (2005). "What is Web 2.0". [Elektronisk]. Tillgänglig:<

<http://www.oreillynet.com/pub/a/oreilly/tim/news/2005/09/30/what-is-web-20.html> > (2012-05-02)

Patel, R. & Davidson, B. (1994). "Forskningsmetodikens grunder". Lund: Studentlitteratur

Perneman, J. (2002). "Tankeboken – en gestaltning av erfarenheter".

[Elektronisk]. Tillgänglig:<

<http://www.hu.liu.se/content/1/c6/02/29/82/PernemanTankebok.pdf> > (2010-02-21)

Ravenscroft A., Wegerif R.B. & Hartley J.R. (2007) Reclaim- ing thinking: dialectic, dialogic and learning in the digital age. British Journal of Educational Psychology Monograph Series II, Learning through Digital Technologies 5, 39–57.

[Elektronisk]. Tillgänglig:<

<http://homepages.north.londonmet.ac.uk/~ravensca/RecthinkBJEPfinal.pdf> > (2010-02-21)

Ravenscroft, A. (2009) "Social software, Web 2.0 and learning: status and implications of an evolving paradigm (p 1-5)". Journal of Computer Assisted Learning. Vol 25, Issue 1, Feb 2009. Blackwell Publishing Ltd.

[Elektronisk]. Tillgänglig:<

<http://www3.interscience.wiley.com/journal/118532949/home> > (2010-02-21)

Richardson, W. (2008). "Blogs, Wikis, Podcasts, and Other Powerful Web Tools for Classrooms". Corwin Press Inc, UK

Risgaard, Thomas. (2002). "Tankar om tankebok". Thomas Risgaard OEX

[Elektronisk]. Tillgänglig:<

<http://home.vxu.se/trido02/tankebok/tankaromtankebok.html> > (2010-02-21)

Saad, Chris. (2010). "Microblogging vs. Blogging: 5 Ways to Create an Open Twitter Alternative". Read And Write Web. Tillgänglig:<
http://www.readwriteweb.com/archives/microblogging_vs_blogging_5_ways_to_create_an_open_twitter_alternative.php> (2012-05-03)

Strandvall, Tommy. (2000). "Internet som stöd för inläring och distansutbildning". Pedagogiska Fakulteten. Åbo Akademi. Finland. [Elektronisk]. Tillgänglig:<
<http://vwww.abo.fi/users/tstrandv/avhandling.PDF>> (2010-02-21)

Säljö, Roger (2000). Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv. Stockholm: Prisma

Trost, J. (1997). "Kvalitativa intervjuer". Lund: Studentlitteratur

Twitter, Inc. (2012). "Om Twitter". Twitter, Inc. San Francisco [Elektronisk]. Tillgänglig:< <https://twitter.com/about>> (2012-05-04)

Vygotskij, Lev S (2007) Tänkande och språk. Göteborg: Bokförlaget Daidalos AB

Wehner-Godée, Christina (2000). Att fånga lärandet: pedagogisk dokumentation med hjälp av olika medier. 1. uppl. Stockholm: Liber

Wibeck, Victoria (2000) "Fokusgrupper. Om fokuserade gruppintervjuer som undersökningsmetod". Studentlitteratur, Lund.